

การสร้างแบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคม  
ที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น  
Construction of an Assessment form on  
the Social Risk Factors Affecting Smoking Behavior  
Among Junior High School Students

พนัชกร เมืองชา<sup>1</sup>

Panatchakorn Muangcha<sup>2</sup>

**บทคัดย่อ**

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาสูบที่ยั่งยืนควรป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนเป็น  
นักสูบหน้าใหม่ จากการดำเนินงานที่ผ่านมายังไม่สามารถประเมินความเสี่ยงของ  
เยาวชนที่มีต่อการสูบบุหรี่ได้ ดังนั้น การศึกษาค้นคว้าจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบ  
ประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา  
ตอนต้นขึ้น โดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตาม  
ขั้นตอนเทคนิคเดลฟาย จำนวน 3 รอบ จากผู้เชี่ยวชาญด้านการควบคุมยาสูบ  
ผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกันการสูบบุหรี่ในโรงเรียน และผู้เชี่ยวชาญด้านการให้บริการเลิก  
บุหรี่ จำนวน 9 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่จะได้คำตอบที่น่าเชื่อถือและมีความคลาดเคลื่อน  
ที่ระดับ .04 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อหา

---

<sup>1</sup>นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ สำนักงานป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด สำนักอนามัย  
กรุงเทพมหานคร, E-mail: am\_po\_at@hotmail.com

<sup>2</sup>Social worker, Office of Drug Abuse Prevention and Treatment, Department of  
Health, Bangkok Metropolitan Administration

ฉันทามติที่มีต่อแบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

จากการศึกษา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติต่อแบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพครอบครัว ด้านการคบเพื่อน ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน ด้านสื่อโฆษณา และด้านกฎหมาย จำนวน 35 ข้อ และนำไปประเมินดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ มีค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ .79 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .86

**คำสำคัญ:** การสร้างแบบประเมิน, ความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่, เทคนิคเดลฟาย

### Abstract

Prevention and sustainable solutions to tobacco problems should prevent children and youth from becoming new smokers. In the past, it was not possible to assess the risks of young people with smoking. The objective of this study was to construct an effective assessment form on the social risk factors affecting smoking behavior among junior high school students. The sample consisted of 9 specialists in tobacco control, student smoking prevention and smoking cessation who were selected using purposive sampling method. The data were collected using 5-point rating scale in 3 sessions in order to reach a consensus on the items on the social risk factors affecting smoking behavior among junior high school students and the items were then selected to be used in the preparation of an assessment form on the social risk factors affecting smoking behavior among junior high school

students. The statistics used in the data analysis were median and interquartile range.

The results showed that the specialists participating in this study could reach a consensus on a total of 35 items, consisting of 6 aspects: family status, choice of companion, school environment, community environment, advertising media and laws. These items were used in the construction of an assessment form on the social risk factors affecting smoking behavior among junior high school students, which showed the index of item-objective congruence of 0.79 and the reliability level of 0.86.

**Keywords:** Construction of Assessment Form, The Risk of Smoking, Delphi Method

## บทนำ

ปัญหาการสูบบุหรี่เป็นปัญหาที่สังคมในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้สูบบุหรี่และบุคคลรอบข้างที่ได้รับควันบุหรี่ ข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมการบริโภคยาสูบ ปี พ.ศ. 2560 พบว่า ประชากรไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป สูบบุหรี่ 10.7 ล้านคน อายุเฉลี่ยของการสูบบุหรี่ครั้งแรก คือ 18.1 ปี ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2557 ที่มีอายุเฉลี่ยของการสูบบุหรี่ครั้งแรก 17.8 ปี ข้อมูลอัตราการบริโภคยาสูบของเยาวชนตามกลุ่มอายุ 15-18 ปี พบว่า มีเยาวชนร้อยละ 7.8 สูบบุหรี่ อายุเฉลี่ยของการสูบบุหรี่ครั้งแรก คือ 16.2 ปี โดยส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 22.09 รองลงมา กำลังศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 18.66 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 17.85 (ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ, 2561, 2562)

จากข้อมูลข้างต้น พบว่า เยาวชนไทยเข้าถึงการสูบบุหรี่ได้ตั้งแต่อายุ 20 ปี ซึ่งตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 กำหนดห้ามผู้ใดขายหรือให้ซึ่งผลิตภัณฑ์ยาสูบแก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ (สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ, 2560) ปัจจัยส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบและจงใจให้เกิดการสูบบุหรี่ คือ การกระทำผิดเกี่ยวกับการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ เช่น จำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบให้แก่บุคคลอายุต่ำกว่า 20 ปี แบ่งขายบุหรี่ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบในสื่อออนไลน์ โฆษณา แนะนำผลิตภัณฑ์ยาสูบผ่านสื่อออนไลน์ เป็นต้น อีกทั้งสภาพแวดล้อมในสังคมที่พบเห็นการสูบบุหรี่ในสถานที่สาธารณะ ก่อให้เกิดความเคยชินและเกิดการเลียนแบบการสูบบุหรี่ได้ ดังนั้น การป้องกันปัญหาการสูบบุหรี่ที่ดีที่สุด คือ การป้องกันไม่让孩子และเยาวชนเข้าถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยประเมินความเสี่ยงที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของเด็กและเยาวชนและนำข้อมูลที่ได้มาประกอบการป้องกันการสูบบุหรี่

สภาพสังคมมีผลต่อการสร้างแรงจูงใจและกำหนดพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน จากสภาพปัญหาการสูบบุหรี่ที่ปรากฏในสังคมไทยซึ่งพบเห็นได้ทั่วไป คือ การมีสมาชิกในครอบครัวสูบบุหรี่ การสูบบุหรี่ในบ้าน การคบเพื่อนที่สูบบุหรี่ ร้านค้าที่จำหน่ายบุหรี่ขายบุหรี่ให้เด็ก แบ่งขายบุหรี่ให้มีราคาถูกเพื่อให้เยาวชนเข้าถึงได้ง่าย การสูบบุหรี่ในสถานที่สาธารณะ ขาดการบังคับใช้กฎหมายในสถานที่สาธารณะที่เป็นเขตปลอดบุหรี่ การส่งเสริมการตลาด ของบริษัทผู้ผลิตบุหรี่ต่างมีกลยุทธ์ส่งเสริมการขายด้วยการโฆษณา การสร้างผลิตภัณฑ์ที่จูงใจเด็กและเยาวชน และมีการขายบุหรี่ผ่านสื่อออนไลน์ ปัจจัยในมิติทางสังคมเหล่านี้ ล้วนเป็นสิ่งที่เร้าที่มีผลต่อการรับรู้ของเด็กและเยาวชนก่อให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ และเอื้ออำนวยให้เข้าถึงการสูบบุหรี่ได้ง่าย ทำให้เด็กและเยาวชนกลายเป็นนักสูบหน้าใหม่และติดบุหรี่ในที่สุด การประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จะเป็นข้อมูลที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของนักเรียนกับสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เอื้อต่อการสูบบุหรี่ ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่นำไปใช้ในการวางแผนหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันนักสูบหน้าใหม่

ผู้ศึกษาในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์ กลุ่มป้องกันการติดยาเสพติด สำนักงานป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร โดยส่งเสริมให้สถานที่ราชการ สถานศึกษา สถานพยาบาล และสถานที่สาธารณะ เป็นเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย จากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า กิจกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ในเด็กและเยาวชน เช่น การรณรงค์วันงดสูบบุหรี่โลก ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยที่เกิดจากการสูบบุหรี่ และสร้างแกนนำนักเรียนป้องกันการสูบบุหรี่ เป็นต้น กิจกรรมดังกล่าวยังไม่เพียงพอต่อการป้องกันการสูบบุหรี่ และไม่สามารถคัดกรองนักเรียนที่มีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ได้ ประกอบกับผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเครื่องมือเกี่ยวกับการสนับสนุนการทำงานด้านการป้องกันการสูบบุหรี่แล้ว พบว่า ยังไม่มีเครื่องมือสำหรับการคัดกรองความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียน ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจสร้างแบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้น

## วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสร้างแบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

## วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การสร้างแบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” มีวิธีการศึกษา 2 ขั้นตอน ดังนี้

## ขั้นตอนที่ 1 การสร้างแบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการศึกษา ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดนิยามศัพท์ วิเคราะห์ตัวแปร และประเด็นคำถามเพื่อกำหนดองค์ประกอบของแบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2. คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) โดยพิจารณาคุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจากด้านประสบการณ์ ผลงานด้านวิชาการและการปฏิบัติงานด้านการควบคุมยาสูบ ด้านการป้องกันการสูบบุหรี่ในโรงเรียน และด้านการให้บริการเลิกบุหรี่ จำนวน 9 คน ซึ่งเป็นจำนวนเพียงพอที่จะได้คำตอบที่ถูกต้องและมีความคลาดเคลื่อนที่ระดับ .04 (มนต์ชัย เทียนทอง, 2548)

3. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ เรื่อง การสร้างแบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ และส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผู้เชี่ยวชาญสามารถเพิ่มเติมและปรับข้อความได้โดยอิสระ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

4. ส่งหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย และเอกสารชี้แจงข้อมูลแก่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยสำหรับอายุ 18 ปีขึ้นไป ถึงผู้เชี่ยวชาญทุกคนก่อนดำเนินการเก็บข้อมูล

5. ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนเทคนิคเดลฟาย จำนวน 3 รอบ ดังนี้

รอบที่ 1 ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 ข้อ และส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 36 ข้อ รวมทั้งสิ้น 40 ข้อ

รอบที่ 2 พัฒนาข้อคำถามมาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 โดยแบบสอบถามความคิดเห็นในรอบที่ 2 ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 ข้อ และส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 44 ข้อ รวมทั้งสิ้น 48 ข้อ โดยแสดงตำแหน่งคำตอบในรอบที่ 1 ได้แก่ ตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านตอบ ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

รอบที่ 3 พัฒนาข้อคำถามมาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 โดยแบบสอบถามความคิดเห็นในรอบที่ 3 ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 ข้อ และส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 44 ข้อ รวมทั้งสิ้น 48 ข้อ โดยแสดงตำแหน่งคำตอบในรอบที่ 2 ได้แก่ ตำแหน่งคำตอบของแต่ละท่าน ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ พร้อมส่งโครงสร้างแบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

## **ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น**

แบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 ความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 44 ข้อ ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) ใช้การประเมินดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน เกลี่ยค่าความเที่ยงตรงของข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 ถือว่ามีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้ และข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ถือว่าต้องปรับปรุงข้อคำถามใหม่ (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์, 2547)

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้การทดสอบ (Try Out) แบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 50 คน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับไม่ต่ำกว่า .80 ถือว่าแบบประเมินนั้นใช้ได้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543)

## ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การสร้างแบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีคุณภาพ ผลการศึกษามี 3 ประการ ดังนี้

### 1. ผลการสร้างแบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พิจารณาค่าความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญหรือฉันทามติ คือ ข้อคำถามที่มีค่ามัธยฐาน (Med) ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR) ไม่เกิน 1.50 ถือว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง จำแนกออกเป็นรายด้าน ดังนี้

**ด้านสภาพครอบครัว** รอบที่ 1 มีข้อคำถาม จำนวน 6 ข้อ พบว่า ไม่มีข้อคำถามใดที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่ามัธยฐาน ระดับ 4.00 จำนวน 5 ข้อ และระดับ 3.00 จำนวน 1 ข้อ มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ระดับ 3.00 จำนวน 2 ข้อ ระดับ 2.00 จำนวน 3 ข้อ และ ระดับ 1.00 จำนวน 1 ข้อ ทั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและเพิ่มเติม ข้อคำถามที่



เกี่ยวกับการเห็นพฤติกรรมของคนในครอบครัวที่สูบบุหรี่โดยเฉพาะพ่อแม่ที่สูบบุหรี่จะมีผลทำให้เด็กมีพฤติกรรมเลียนแบบได้มาก

จากการปรับและเพิ่มเติมข้อคำถาม ทำให้แบบสอบถามรอบที่ 2 มีข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ โดยมีค่ามัธยฐาน ระดับ 5.00 จำนวน 5 ข้อ และระดับ 4.00 จำนวน 3 ข้อ มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ระดับ 1.5 จำนวน 3 ข้อ และระดับ 1.00 จำนวน 5 ข้อ

**ตารางที่ 1** ฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญด้านครอบครัว

| ลำดับ | ข้อคำถาม                                                                                                 | Med  | IQR  | ฉันทามติ |
|-------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|------|----------|
| 1     | ครอบครัวพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับพิษภัยและอันตรายของการสูบบุหรี่                                        | 5.00 | .50  | สอดคล้อง |
| 2     | สมาชิกในครอบครัวของนักเรียนสูบบุหรี่                                                                     | 5.00 | .50  | สอดคล้อง |
| 3     | สมาชิกในครอบครัวให้คำปรึกษาแนะนำกับนักเรียนเมื่อนักเรียนประสบปัญหา                                       | 5.00 | 1.00 | สอดคล้อง |
| 4     | สมาชิกในครอบครัวให้นักเรียนไปซื้อหรือขายบุหรี่                                                           | 5.00 | 1.00 | สอดคล้อง |
| 5     | สมาชิกในครอบครัวตักเตือนนักเรียนไม่ให้สูบบุหรี่                                                          | 5.00 | 1.00 | สอดคล้อง |
| 6     | สมาชิกในครอบครัวพูดคุยกับนักเรียนเรื่องการเรียนและเรื่องอื่นๆ เช่น กิจกรรมที่นักเรียนทำกับเพื่อน เป็นต้น | 4.00 | 1.00 | สอดคล้อง |
| 7     | พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองสอบถามเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินของนักเรียน                                            | 4.00 | 1.00 | สอดคล้อง |
| 8     | สมาชิกในครอบครัวช่วยกันดูแลไม่ให้มีการสูบบุหรี่ภายในบริเวณบ้าน                                           | 4.00 | 1.00 | สอดคล้อง |

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า ข้อคำถามที่เป็นฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญ มีจำนวน 8 ข้อ โดยข้อ 1-5 มีความเหมาะสมมากที่สุด และข้อ 6-8 มีความเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาถึงค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่มีค่าไม่เกิน 1.5 แสดงว่ากลุ่มผู้ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากในทุกข้อคำถาม

**ด้านการคบเพื่อน** รอบที่ 1 มีข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ พบว่า ข้อคำถามที่กลุ่มผู้ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน มีจำนวน 2 ข้อ และไม่สอดคล้องจำนวน 4 ข้อ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่ามัธยฐาน ระดับ 5.00 จำนวน 3 ข้อ ระดับ 4.00 จำนวน 3 ข้อ และระดับ 3.00 จำนวน 1 ข้อ มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ระดับ 3.00 จำนวน 1 ข้อ ระดับ 2.00 จำนวน 3 ข้อ และ ระดับ 1.00 จำนวน 2 ข้อ ทั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและเพิ่มเติมข้อคำถามที่เกี่ยวกับความสามารถของนักเรียนในการปฏิเสธเพื่อนเมื่อเพื่อนชวน

จากการปรับและเพิ่มเติมข้อคำถาม ทำให้แบบสอบถามรอบที่ 2 มีข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ โดยมีค่ามัธยฐาน ระดับ 5.00 จำนวน 5 ข้อ และระดับ 4.00 จำนวน 2 ข้อ มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ระดับ 1.5 จำนวน 2 ข้อ และระดับ 1.00 จำนวน 5 ข้อ

**ตารางที่ 2** ฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญด้านการคบเพื่อน

| ลำดับ | ข้อคำถาม                                                             | Med  | IQR  | ฉันทามติ |
|-------|----------------------------------------------------------------------|------|------|----------|
| 1     | เพื่อนสนิทชักชวนให้นักเรียนลองสูบบุหรี่                              | 5.00 | .00  | สอดคล้อง |
| 2     | กลุ่มเพื่อนมีพฤติกรรมที่ทำให้นักเรียนรู้สึกอายก<br>ทดลองสูบบุหรี่    | 5.00 | .50  | สอดคล้อง |
| 3     | นักเรียนเห็นเพื่อนสนิทสูบบุหรี่                                      | 5.00 | 1.00 | สอดคล้อง |
| 4     | กลุ่มเพื่อนที่สูบบุหรี่มีกิจกรรมที่ดึงดูดความสนใจ<br>ของนักเรียน     | 5.00 | 1.00 | สอดคล้อง |
| 5     | เพื่อนสนิทของนักเรียนชักชวนให้เข้ากลุ่มที่มีคน<br>สูบบุหรี่          | 5.00 | 1.00 | สอดคล้อง |
| 6     | นักเรียนต้องทำกิจกรรมในโรงเรียนร่วมกับเพื่อนที่<br>สูบบุหรี่         | 4.00 | 1.50 | สอดคล้อง |
| 7     | เพื่อนสนิทของนักเรียนชวนทำกิจกรรมในเวลาว่าง เช่น<br>เล่นกีฬา เป็นต้น | 4.00 | 1.50 | สอดคล้อง |

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า ข้อคำถามที่เป็นฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญด้านการคบเพื่อนมีจำนวน 7 ข้อ โดยข้อ 1-5 มีความเหมาะสมมากที่สุด และข้อ 6-7 มีความเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาถึงค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่มีค่าไม่เกิน 1.5 แสดงว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากในทุกข้อคำถาม

**ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน** รอบที่ 1 มีข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ พบว่า ข้อคำถามที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน มีจำนวน 2 ข้อ และไม่สอดคล้องจำนวน 4 ข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่ามัธยฐาน ระดับ 5.00 จำนวน 4 ข้อ และระดับ 4.00 จำนวน 2 ข้อ มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ระดับ 4.00 จำนวน 1 ข้อ ระดับ 2.00 จำนวน 3 ข้อ และ ระดับ 1.00 จำนวน 2 ข้อ ทั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและเพิ่มเติมข้อคำถามที่เกี่ยวกับการเห็นครูสูบบุหรี่จะมีผลทำให้นักเรียนสูบบุหรี่ตามได้มาก

จากการปรับและเพิ่มเติมข้อคำถาม ทำให้แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านสภาพรอบครัวในรอบที่ 2 มีข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ โดยมีค่ามัธยฐาน ระดับ 5.00 ทุกข้อ มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ระดับ 1.00 จำนวน 2 ข้อ ระดับ 0.50 จำนวน 2 ข้อ และระดับ .00 จำนวน 3 ข้อ

**ตารางที่ 3** ฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

| ลำดับ | ข้อคำถาม                                                                                      | Med  | IQR | ฉันทามติ |
|-------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|------|-----|----------|
| 1     | โรงเรียนประชาสัมพันธ์หรือมีป้ายห้ามสูบบุหรี่ในโรงเรียน                                        | 5.00 | .00 | สอดคล้อง |
| 2     | ครูและบุคลากรตรวจตราไม่ให้มีการสูบบุหรี่ในโรงเรียน                                            | 5.00 | .00 | สอดคล้อง |
| 3     | ครูให้คำปรึกษานักเรียนที่สูบบุหรี่ให้เลิกสูบบุหรี่หรือดักเตือนนักเรียนไม่ให้ลองสูบบุหรี่      | 5.00 | .00 | สอดคล้อง |
| 4     | นักเรียนเห็นครูและบุคลากรในโรงเรียนบางคนสูบบุหรี่                                             | 5.00 | .00 | สอดคล้อง |
| 5     | โรงเรียนมีกิจกรรมทางเลือกให้นักเรียนตามความถนัดและความสนใจ                                    | 5.00 | .50 | สอดคล้อง |
| 6     | โรงเรียนจัดการเรียนการสอนสอดแทรกเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ หรือโทษพิษภัยของบุหรี่ในวิชาต่างๆ | 5.00 | .50 | สอดคล้อง |
| 7     | โรงเรียนมีกิจกรรมที่สนับสนุนการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน                                 | 5.00 | .50 | สอดคล้อง |

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่า ข้อคำถามที่เป็นฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีจำนวน 7 ข้อ โดยทุกข้อมีความเหมาะสมมากที่สุด เมื่อพิจารณาถึงค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่มีค่าไม่เกิน 1.5 แสดงว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากทุกข้อคำถาม

**ด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน** รอบที่ 1 มีข้อคำถาม จำนวน 6 ข้อ พบว่า ข้อคำถามที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน มีจำนวน 1 ข้อ และไม่สอดคล้องจำนวน 5 ข้อ โดยมีค่ามัธยฐาน ระดับ 5.00 จำนวน 4 ข้อ และระดับ 4.00 จำนวน 2 ข้อ มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ระดับ 3.00 จำนวน 3 ข้อ ระดับ 2.00 จำนวน 2 ข้อ และระดับ 1.00 จำนวน 1 ข้อ ทั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและเพิ่มเติมข้อคำถามที่เกี่ยวกับชุมชน มีการร่วมมือเฝ้าระวังตักเตือนเยาวชนที่สูบบุหรี่ในชุมชนมีผลทำให้นักเรียนไม่สูบบุหรี่

จากการปรับและเพิ่มเติมข้อคำถาม ทำให้แบบสอบถามรอบที่ 2 มีข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่ามัธยฐาน ระดับ 5.00 ทุกข้อ มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ระดับ 1.00 จำนวน 3 ข้อ และระดับ 0.50 จำนวน 4 ข้อ

**ตารางที่ 4** ฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน

| ลำดับ | ข้อความถาม                                                                                | Med  | IQR  | ฉันทามติ |
|-------|-------------------------------------------------------------------------------------------|------|------|----------|
| 1     | นักเรียนพบเห็นป้ายห้ามสูบบุหรี่ตามสถานที่ต่างๆ<br>ในชุมชน                                 | 5.00 | .50  | สอดคล้อง |
| 2     | นักเรียนเคยเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่<br>ที่จัดโดยชุมชน                    | 5.00 | 1.00 | สอดคล้อง |
| 3     | คนในชุมชนสนับสนุนให้นักเรียนทำกิจกรรมสร้างสรรค์                                           | 5.00 | .50  | สอดคล้อง |
| 4     | นักเรียนรู้ว่าร้านค้าในชุมชนขายบุหรี่ให้คนที่อายุต่ำกว่า<br>20 ปี                         | 5.00 | .50  | สอดคล้อง |
| 5     | คนในชุมชนร่วมมือกันเฝ้าระวังไม่ให้มีการสูบบุหรี่<br>ในชุมชน                               | 5.00 | .50  | สอดคล้อง |
| 6     | นักเรียนพบเห็นประกาศ โปสเตอร์ สติกเกอร์ หรือแผ่นพับ<br>เกี่ยวกับโทษพิษภัยของบุหรี่ในชุมชน | 5.00 | 1.00 | สอดคล้อง |
| 7     | นักเรียนพบเห็นเด็กและเยาวชนสูบบุหรี่ในชุมชน                                               | 4.00 | 1.00 | สอดคล้อง |

จากตารางที่ 4 สรุปได้ว่า ข้อคำถามที่เป็นฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน มีจำนวน 7 ข้อ โดยข้อ 1-6 มีความเหมาะสมมากที่สุด และข้อ 7 มีความเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาถึงค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่มีค่าไม่เกิน 1.5 แสดงว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากทุกข้อคำถาม

**ด้านสื่อโฆษณา** รอบที่ 1 มีข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ พบว่า ข้อคำถามที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน มีจำนวน 2 ข้อ และไม่สอดคล้อง จำนวน 4 ข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่ามัธยฐาน ระดับ 5.00 จำนวน 1 ข้อ และระดับ 4.00 จำนวน 5 ข้อ มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ระดับ 3.00 จำนวน 2 ข้อ ระดับ 2.00 จำนวน 2 ข้อ และระดับ 1.00 จำนวน 2 ข้อ ทั้งนี้ เพิ่มเติมข้อคำถามที่เกี่ยวกับโฆษณาขายบุหรี่ไฟฟ้าออนไลน์ จะทำให้นักเรียนอยากทดลองสูบบุหรี่ การโฆษณาขายบุหรี่ไฟฟ้าออนไลน์ทำให้นักเรียนสั่งซื้อมาสูบได้ และนักเรียนพบเห็นวิธีการสูบบุหรี่หรือบุหรี่ไฟฟ้าหรือผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่นๆ ใน Social Media

จากการปรับและเพิ่มเติมข้อความ ทำให้แบบสอบถามรอบที่ 2 มีข้อความจำนวน 8 ข้อ พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ โดยมีค่ามัธยฐาน ระดับ 5.00 จำนวน 6 ข้อ และระดับ 4.00 จำนวน 2 ข้อ มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ระดับ 1.00 จำนวน 5 ข้อ และระดับ 0.50 จำนวน 3 ข้อ

**ตารางที่ 5** ฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อโฆษณา

| ลำดับ | ข้อความ                                                                         | Med  | IQR  | ฉันทามติ |
|-------|---------------------------------------------------------------------------------|------|------|----------|
| 1     | นักเรียนพบเห็นบุคคลสาธารณะที่นักเรียนชื่นชอบ                                    | 5.00 | .00  | สอดคล้อง |
| 2     | นักเรียนพบเห็นการขายบุหรี่ในสื่อออนไลน์                                         | 5.00 | .50  | สอดคล้อง |
| 3     | นักเรียนพบเห็นยี่ห้อบุหรี่อยู่ในที่ต่างๆ เช่น ป้ายโฆษณา แก้วน้ำ จาน ชาม เป็นต้น | 5.00 | .50  | สอดคล้อง |
| 4     | นักเรียนอยากทดลองสูบบุหรี่จากสื่อโฆษณาเกี่ยวกับบุหรี่                           | 5.00 | .50  | สอดคล้อง |
| 5     | นักเรียนพบเห็นซองบุหรี่วางขายในร้านค้าในชุมชน                                   | 5.00 | 1.00 | สอดคล้อง |
| 6     | นักเรียนพบเห็นคนใช้สิ่งของที่มียี่ห้อบุหรี่ เช่น หมวก กระเป๋า เสื้อ เป็นต้น     | 5.00 | 1.00 | สอดคล้อง |
| 7     | นักเรียนพบเห็นการสูบบุหรี่ในการแสดงผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ                         | 5.00 | 1.00 | สอดคล้อง |
| 8     | นักเรียนพบเห็นวิธีการสูบบุหรี่แบบต่างๆ จากสื่อออนไลน์                           | 4.00 | 1.00 | สอดคล้อง |

จากตารางที่ 5 สรุปได้ว่า ข้อความที่เป็นฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อโฆษณามีจำนวน 8 ข้อ โดยข้อ 1-7 มีความเหมาะสมมากที่สุด และ ข้อ 8 มีความเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาถึงค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่มีค่าไม่เกิน 1.5 แสดงว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากทุกข้อความ

**ด้านกฎหมาย** รอบที่ 1 มีข้อความจำนวน 6 ข้อ พบว่า ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน มีจำนวน 2 ข้อ และไม่สอดคล้อง จำนวน 4 ข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่ามัธยฐาน ระดับ 5.00 จำนวน 4 ข้อ และระดับ 4.00 จำนวน 2 ข้อ มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ระดับ 3.00 จำนวน 1 ข้อ ระดับ 2.00 จำนวน

3 ข้อ และระดับ 1.00 จำนวน 2 ข้อ ทั้งนี้ เพิ่มเติมข้อคำถามที่เกี่ยวกับร้านค้าไม่ขายบุหรี่ยาวชนต่ำกว่า 20 ปี

จากการปรับและเพิ่มเติมข้อคำถาม ทำให้แบบสอบถามรอบที่ 2 มีข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ โดยมีค่ามัธยฐาน ระดับ 5.00 จำนวน 6 ข้อ และระดับ 4.00 จำนวน 1 ข้อ มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ระดับ 1.00 จำนวน 3 ข้อ ระดับ 0.50 จำนวน 3 ข้อ และระดับ .00 จำนวน 1 ข้อ

**ตารางที่ 6** ฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย

| ลำดับ | ข้อคำถาม                                                                                                          | Med  | IQR  | ฉันทามติ |
|-------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|------|----------|
| 1     | นักเรียนพบเห็นร้านค้าขายบุหรี่ยาวชนแบ่งขายบุหรี่ยาวชนเป็นมวน                                                      | 5.00 | .00  | สอดคล้อง |
| 2     | นักเรียนพบเห็นป้าย “ห้ามขายบุหรี่ยาวชนบุคคลอายุต่ำกว่า 20 ปี” หรือ “ไม่แบ่งขายบุหรี่ยาวชน” ที่ร้านขายของชำในชุมชน | 5.00 | .50  | สอดคล้อง |
| 3     | นักเรียนพบเห็นป้าย “ห้ามสูบบุหรี่ยาวชนในที่สาธารณะ” เช่น ป้ายรถเมล์ ห้างสรรพสินค้า สวนสาธารณะ เป็นต้น             | 5.00 | .50  | สอดคล้อง |
| 4     | นักเรียนพบเห็นการสูบบุหรี่ยาวชนในสื่อออนไลน์ เช่น YouTube, Facebook เป็นต้น                                       | 5.00 | .50  | สอดคล้อง |
| 5     | นักเรียนพบเห็นร้านค้าขายบุหรี่ยาวชนให้คนที่มียาวชนต่ำกว่า 20 ปี                                                   | 5.00 | 1.00 | สอดคล้อง |
| 6     | นักเรียนพบเห็นร้านค้าขายบุหรี่ยาวชนปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น ไม่มีป้ายบอกราคา เป็นต้น                                 | 5.00 | 1.50 | สอดคล้อง |
| 7     | นักเรียนพบเห็นก้นบุหรี่ยาวชนในที่สาธารณะ                                                                          | 4.00 | 1.00 | สอดคล้อง |

จากตารางที่ 6 สรุปได้ว่า ข้อคำถามที่เป็นฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายมีจำนวน 7 ข้อ โดยข้อ 1- 6 มีความเหมาะสมมากที่สุด และข้อ 7 มีความเหมาะสมมากเมื่อพิจารณาถึงค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่มีค่าไม่เกิน 1.5 แสดงว่ากลุ่มผู้ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากทุกข้อคำถาม

## 2. ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

**ค่าความเที่ยงตรง (Validity)** ใช้การประเมินดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ข้อคำถามจำนวน 44 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงภาพรวมเท่ากับ .79 โดยค่าความเที่ยงตรงรายข้ออยู่ระหว่าง .67-1.00 จำนวน 33 ข้อ และระหว่าง .00-.33 จำนวน 11 ข้อ จึงตัดข้อคำถามที่มีค่าความเที่ยงตรงไม่ถึง .50 ออก จำนวน 9 ข้อ และปรับข้อคำถาม 2 ข้อ รวมข้อคำถามที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 35 ข้อ

**ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)** ผลการทดสอบ (Try Out) แบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 35 ข้อ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 50 คน ใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมเท่ากับ .86

## 3. แบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

คำชี้แจง แบบประเมินชุดนี้ เป็นแบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้ตอบแบบประเมิน คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และผู้ใช้แบบประเมิน คือ บุคลากรทางการศึกษา (ครู) บุคลากรทางการสาธารณสุข ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ จำแนกออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้



## ส่วนที่ 1 สำหรับผู้ตอบแบบประเมิน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ☐ ลงใน ☐ และเติมข้อความในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง

### ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

1.2 อายุ.....ปี

1.3 ที่พักอาศัย ชุมชน/หมู่บ้าน..... เขต/อำเภอ.....

1.4 ระดับชั้น ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 1 ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 2

☐ มัธยมศึกษาปีที่ 3

**ตอนที่ 2** แบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

**ตารางที่ 7** แบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

| ลำดับ | ข้อความถาม                                                                | ความถี่ในการปฏิบัติ/ พบเห็น/ รับรู้      |                                    |                                       |                                     |                                             |
|-------|---------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|------------------------------------|---------------------------------------|-------------------------------------|---------------------------------------------|
|       |                                                                           | เป็นประจำ<br>(4 ครั้งขึ้นไป<br>ต่อเดือน) | บ่อยครั้ง<br>(3 ครั้ง<br>ต่อเดือน) | เป็นบางครั้ง<br>(2 ครั้ง<br>ต่อเดือน) | นานๆ ครั้ง<br>(1 ครั้ง<br>ต่อเดือน) | ไม่เคย<br>ไม่มีการปฏิบัติ<br>ภายใน 1 เดือน) |
| 1     | สมาชิกในครอบครัวให้คำปรึกษาแนะนำกับนักเรียนเมื่อนักเรียนประสบปัญหา        |                                          |                                    |                                       |                                     |                                             |
| 2     | สมาชิกในครอบครัวพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับพิษภัยและอันตรายของการสูบบุหรี่ |                                          |                                    |                                       |                                     |                                             |
| 3     | สมาชิกในครอบครัวให้นักเรียนไปซื้อหรือขายบุหรี่                            |                                          |                                    |                                       |                                     |                                             |
| 4     | สมาชิกในครอบครัวของนักเรียนสูบบุหรี่                                      |                                          |                                    |                                       |                                     |                                             |
| 5     | สมาชิกในครอบครัวดักเตือนนักเรียนไม่ให้สูบบุหรี่                           |                                          |                                    |                                       |                                     |                                             |

| ลำดับ | ข้อความ                                                                                                              | ความถี่ในการปฏิบัติ/ พบเห็น/ รับรู้      |                                    |                                       |                                     |                                             |
|-------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|------------------------------------|---------------------------------------|-------------------------------------|---------------------------------------------|
|       |                                                                                                                      | เป็นประจำ<br>(4 ครั้งขึ้นไป<br>ต่อเดือน) | บ่อยครั้ง<br>(3 ครั้ง<br>ต่อเดือน) | เป็นบางครั้ง<br>(2 ครั้ง<br>ต่อเดือน) | นานๆ ครั้ง<br>(1 ครั้ง<br>ต่อเดือน) | ไม่เคย<br>ไม่มีกพบปฏิบัติ<br>ภายใน 1 เดือน) |
| 6     | นักเรียนเห็นเพื่อนสนิทสูบบุหรี่                                                                                      |                                          |                                    |                                       |                                     |                                             |
| 7     | เพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ชักชวนให้นักเรียน<br>ลองสูบบุหรี่                                                              |                                          |                                    |                                       |                                     |                                             |
| 8     | กลุ่มเพื่อนที่สูบบุหรี่มีกิจกรรมที่ดึงดูด<br>ความสนใจของนักเรียน                                                     |                                          |                                    |                                       |                                     |                                             |
| 9     | เพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ชักชวนให้นักเรียน<br>เข้ากลุ่มที่มีคนสูบบุหรี่                                                 |                                          |                                    |                                       |                                     |                                             |
| 10    | เพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ชวนทำกิจกรรมใน<br>เวลาว่างเช่น เล่นดนตรี เล่นกีฬา เป็น<br>ต้น                                  |                                          |                                    |                                       |                                     |                                             |
| 11    | กลุ่มเพื่อนที่สูบบุหรี่มีพฤติกรรมที่ทำให้<br>ให้นักเรียนรู้สึกอยากทดลองสูบบุหรี่                                     |                                          |                                    |                                       |                                     |                                             |
| 12    | นักเรียนเห็นป้ายประชาสัมพันธ์หรือป้าย<br>ห้ามสูบบุหรี่ในโรงเรียน                                                     |                                          |                                    |                                       |                                     |                                             |
| 13    | นักเรียนเห็นครูตรวจตราไม่ให้มีการ<br>สูบบุหรี่ในโรงเรียน                                                             |                                          |                                    |                                       |                                     |                                             |
| 14    | โรงเรียนจัดการเรียน การสอน<br>สอดแทรกเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่<br>หรือโทษพิษภัยของบุหรี่ในวิชาต่างๆ<br>ให้นักเรียน |                                          |                                    |                                       |                                     |                                             |
| 15    | โรงเรียนมีกิจกรรมที่สนับสนุนการ<br>ป้องกันการสูบบุหรี่ให้นักเรียน                                                    |                                          |                                    |                                       |                                     |                                             |
| 16    | ครูให้คำปรึกษานักเรียนที่สูบบุหรี่ให้<br>เลิกสูบบุหรี่หรือดักเตือนนักเรียนไม่ให้<br>ลองสูบบุหรี่                     |                                          |                                    |                                       |                                     |                                             |
| 17    | นักเรียนพบเห็นป้ายห้ามสูบบุหรี่ตาม<br>สถานที่ต่างๆ ในชุมชน                                                           |                                          |                                    |                                       |                                     |                                             |
| 18    | นักเรียนพบเห็นเด็กหรือเยาวชนสูบ<br>บุหรืในชุมชน                                                                      |                                          |                                    |                                       |                                     |                                             |

| ลำดับ | ข้อความ                                                                                                     | ความถี่ในการปฏิบัติ/ พบเห็น/ รับรู้      |                                    |                                       |                                     |                                            |
|-------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|------------------------------------|---------------------------------------|-------------------------------------|--------------------------------------------|
|       |                                                                                                             | เป็นประจำ<br>(4 ครั้งขึ้นไป<br>ต่อเดือน) | บ่อยครั้ง<br>(3 ครั้ง<br>ต่อเดือน) | เป็นบางครั้ง<br>(2 ครั้ง<br>ต่อเดือน) | นานๆ ครั้ง<br>(1 ครั้ง<br>ต่อเดือน) | ไม่เคย<br>ไม่เกิดปฏิบัติ<br>ภายใน 1 เดือน) |
| 19    | นักเรียนทำกิจกรรมรณรงค์การไม่สูบบุหรี่ร่วมกับคนในชุมชน                                                      |                                          |                                    |                                       |                                     |                                            |
| 20    | คนในชุมชนสนับสนุนให้นักเรียนทำกิจกรรมสร้างสรรค์                                                             |                                          |                                    |                                       |                                     |                                            |
| 21    | นักเรียนซื้อบุหรี่ได้จากร้านค้าขายบุหรี่ในชุมชน                                                             |                                          |                                    |                                       |                                     |                                            |
| 22    | นักเรียนพบเห็นหรือรู้ว่าคนในชุมชนร่วมมือกันเฝ้าระวังไม่ให้มีการสูบบุหรี่ในชุมชน                             |                                          |                                    |                                       |                                     |                                            |
| 23    | นักเรียนพบเห็นซองบุหรี่วางขายที่ร้านค้าขายบุหรี่ในชุมชน                                                     |                                          |                                    |                                       |                                     |                                            |
| 24    | นักเรียนพบเห็นคนใช้สิ่งของที่มียี่ห้อบุหรี่ เช่น หมวก เสื้อ เป็นต้น                                         |                                          |                                    |                                       |                                     |                                            |
| 25    | นักเรียนพบเห็นการขายบุหรี่ในสื่อออนไลน์                                                                     |                                          |                                    |                                       |                                     |                                            |
| 26    | นักเรียนพบเห็นยี่ห้อบุหรี่อยู่ในที่ต่างๆ เช่น ป้ายโฆษณา แก้วน้ำ จาน ชาม เป็นต้น                             |                                          |                                    |                                       |                                     |                                            |
| 27    | นักเรียนพบเห็นการสูบบุหรี่ในการแสดงผ่านสื่อออนไลน์                                                          |                                          |                                    |                                       |                                     |                                            |
| 28    | นักเรียนพบเห็นบุคคลสาธารณะที่นักเรียนชื่นชอบสูบบุหรี่                                                       |                                          |                                    |                                       |                                     |                                            |
| 29    | นักเรียนอยากทดลองสูบบุหรี่จากสื่อโฆษณาเกี่ยวกับบุหรี่                                                       |                                          |                                    |                                       |                                     |                                            |
| 30    | นักเรียนพบเห็นวิธีการสูบบุหรี่แบบต่างๆ จากสื่อออนไลน์                                                       |                                          |                                    |                                       |                                     |                                            |
| 31    | นักเรียนพบเห็นป้าย “ห้ามจำหน่ายบุหรี่แก่บุคคลอายุต่ำกว่า 20 ปี” หรือ “ไม่แบ่งขายบุหรี่” ที่ร้านค้าขายบุหรี่ |                                          |                                    |                                       |                                     |                                            |

| ลำดับ | ข้อความ                                                                                                       | ความถี่ในการปฏิบัติ/ พบเห็น/ รับรู้      |                                    |                                       |                                     |                                              |
|-------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|------------------------------------|---------------------------------------|-------------------------------------|----------------------------------------------|
|       |                                                                                                               | เป็นประจำ<br>(4 ครั้งขึ้นไป<br>ต่อเดือน) | บ่อยครั้ง<br>(3 ครั้ง<br>ต่อเดือน) | เป็นบางครั้ง<br>(2 ครั้ง<br>ต่อเดือน) | นานๆ ครั้ง<br>(1 ครั้ง<br>ต่อเดือน) | ไม่เคย<br>(ไม่มีการปฏิบัติ<br>ภายใน 1 เดือน) |
|       | ในชุมชน                                                                                                       |                                          |                                    |                                       |                                     |                                              |
| 32    | นักเรียนพบเห็นป้าย “ห้ามสูบบุหรี่ใน<br>สถานที่สาธารณะ” เช่น ป้ายรณรงค์<br>ทางสรรพสินค้า สวนสาธารณะ<br>เป็นต้น |                                          |                                    |                                       |                                     |                                              |
| 33    | นักเรียนพบเห็นร้านค้าขายบุหรี่<br>ในชุมชนแบ่งขายบุหรี่เป็นมวน                                                 |                                          |                                    |                                       |                                     |                                              |
| 34    | นักเรียนพบเห็นการสูบบุหรี่ในสื่อ<br>ออนไลน์ เช่น YouTube Facebook<br>เป็นต้น                                  |                                          |                                    |                                       |                                     |                                              |
| 35    | นักเรียนพบเห็นร้านค้าขายบุหรี่ให้คน<br>ที่อายุต่ำกว่า 20 ปี                                                   |                                          |                                    |                                       |                                     |                                              |

## ส่วนที่ 2 สำหรับผู้ใช้แบบประเมิน

คำชี้แจง บุคลากรทางการศึกษา (ครู) บุคลากรทางการสาธารณสุข ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์ ให้นักเรียนตอบแบบประเมินให้ครบถ้วนทุกข้อ ให้คะแนนรายข้อ คิดคะแนนเฉลี่ยของแบบประเมินทั้งฉบับ และแปลผลแบบประเมินของนักเรียนเป็นรายบุคคล

### ตอนที่ 1 การให้คะแนน ให้คะแนนตามข้อความ ดังนี้

1. ข้อคำถามที่ 1-5, 8, 14, 16-21, 23-24, 26-27, 29-30, 38-39 และ 41 ให้คะแนน ดังนี้

|               |                                |             |
|---------------|--------------------------------|-------------|
| เป็นประจำ     | (4 ครั้งขึ้นไปต่อเดือน)        | ให้ 4 คะแนน |
| บ่อยครั้ง     | (3 ครั้งต่อเดือน)              | ให้ 3 คะแนน |
| เป็นบางครั้ง  | (2 ครั้งต่อเดือน)              | ให้ 2 คะแนน |
| นานๆ ครั้ง    | (1 ครั้งต่อเดือน)              | ให้ 1 คะแนน |
| ไม่เคยปฏิบัติ | (ไม่มีการปฏิบัติภายใน 1 เดือน) | ให้ 0 คะแนน |

2. ข้อคำถามที่ 6-7, 9-13, 15, 22, 25, 28, 31-37, 40 และ 42-44 ให้คะแนน ดังนี้

|               |                                |             |
|---------------|--------------------------------|-------------|
| เป็นประจำ     | (4 ครั้งขึ้นไปต่อเดือน)        | ให้ 0 คะแนน |
| บ่อยครั้ง     | (3 ครั้งต่อเดือน)              | ให้ 1 คะแนน |
| เป็นบางครั้ง  | (2 ครั้งต่อเดือน)              | ให้ 2 คะแนน |
| นานๆ ครั้ง    | (1 ครั้งต่อเดือน)              | ให้ 3 คะแนน |
| ไม่เคยปฏิบัติ | (ไม่มีการปฏิบัติภายใน 1 เดือน) | ให้ 4 คะแนน |

**ตอนที่ 2** การคิดคะแนน โดยการนำผลบวกของคะแนนรายข้อคำถามทั้งหมด เท้ากับค่าเฉลี่ยของคะแนน ดังนี้

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ  $\bar{x}$  คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนน

$\sum x$  คือ ผลบวกของคะแนนรายข้อ

$n$  คือ จำนวนข้อคำถามทั้งหมด

**ตอนที่ 3** การแปลผล มี 5 ระดับ ดังนี้

3.21 - 4.00 แปลผล มีความเสี่ยงน้อยที่สุด

หมายถึง สังคมมีความเสี่ยงแต่ไม่ส่งผลให้นักเรียนสูบบุหรี่

2.41 - 3.20 แปลผล มีความเสี่ยงน้อย

หมายถึง สังคมมีความเสี่ยงแต่อาจจะไม่ส่งผลให้นักเรียนสูบบุหรี่

บุหรี่

1.61 - 2.40 แปลผล มีความเสี่ยงปานกลาง

หมายถึง สังคมมีความเสี่ยงต้องเฝ้าระวังเพื่อไม่ให้ส่งผลให้

นักเรียนสูบบุหรี่

0.81 - 1.60 แปลผล มีความเสี่ยงมาก

หมายถึง สังคมมีความเสี่ยงและอาจจะเป็นสาเหตุที่ส่งผลให้

นักเรียนสูบบุหรี่

0.00 - 0.80 แปลผล มีความเสี่ยงมากที่สุด

หมายถึง สังคมมีความเสี่ยงและเป็นสาเหตุที่ส่งผลให้นักเรียน

สูบบุหรี่

### สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง “การสร้างแบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีคุณภาพ เป็นการวิจัยเชิงอนาคตด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Techniques) เก็บข้อมูลโดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการควบคุมยาสูบ ผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกันการสูบบุหรี่ในโรงเรียน และผู้เชี่ยวชาญด้านการให้บริการเลิกบุหรี่ จำนวน 9 คน ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 3 รอบ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ในการหาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ พิจารณาค่าความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญหรือฉันทามติ คือ ข้อคำถามที่มีค่ามัธยฐาน ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ระหว่างไม่เกิน 1.50 ถือว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยการประเมินดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ (IOC) มีค่าความเที่ยงตรงภาพรวมเท่ากับ .79 และทดสอบ (Try Out) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 50 คน มีค่าความเชื่อมั่นภาพรวมเท่ากับ .86 ได้แบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

ด้านสภาพครอบครัว ประเด็นสำคัญ ได้แก่ พฤติกรรมของคนในครอบครัวที่สูบบุหรี่ โดยเฉพาะพ่อแม่ที่สูบบุหรี่จะมีผลทำให้เด็กมีพฤติกรรมเลียนแบบได้มาก เนื่องจากพฤติกรรมและการแสดงออกของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับการถ่ายทอดบทบาท การปลูกฝังความคิด ค่านิยม และจริยธรรม ของครอบครัว นอกจากนี้

ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวยังมีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น สายสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว การเฝ้าติดตามอย่างเข้มงวดของผู้ปกครองเป็นปัจจัยที่ทำให้การเริ่มสูบบุหรี่ลดลง รวมถึงการลดความขัดแย้งภายในครอบครัวสามารถช่วยลดความเสี่ยงต่อการเริ่มสูบบุหรี่ของวัยรุ่นได้ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549; พนม เกตุมาน, 2551)

ด้านการคบเพื่อน ประเด็นสำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการปฏิเสธเพื่อน เมื่อถูกชวนสูบบุหรี่ สอดคล้องกับผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่และผลการพัฒนาโปรแกรมการปรับความคิดและพฤติกรรมเพื่อลดการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นนอกระบบการศึกษา พบว่า วัยรุ่นที่อยากลองเพราะมีสาเหตุมาจากเพื่อนชวน และเจตคติที่ว่าถ้าสูบบุหรี่แล้วจะทำให้เข้ากับกลุ่มเพื่อนได้ โดยวัยรุ่นที่มีเพื่อนสนิทสูบบุหรี่มีโอกาสสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่มีเพื่อนสนิทไม่สูบบุหรี่ วัยรุ่นที่เริ่มสูบบุหรี่เพราะเพื่อนชวน ร้อยละ 35.9 และการอยู่กับเพื่อนที่สูบบุหรี่ทำให้เข้าถึงบุหรี่ได้ง่ายเพราะการขอบุหรี่จากเพื่อนมาสูบเป็นเรื่องที่สะดวกมากกว่าการไปซื้อเอง (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, 2547; พรรณพพร ลีวิโรจน์ และอรรณพ คุณสนอง, 2559)

ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ประเด็นสำคัญ ได้แก่ การเห็นครูสูบบุหรี่จะมีผลทำให้นักเรียนสูบบุหรี่ตามได้มาก เนื่องจากมีผลโดยตรงต่อการรับรู้และปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ โรงเรียนควรมีการสอดแทรกเรื่องบุหรี่ เช่น ให้ความรู้เกี่ยวกับสารพิษของบุหรี่ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ดูแลเด็กตอนไม่ให้นักเรียนสูบบุหรี่ บูรณาการกิจกรรมงดสูบบุหรี่และกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดไว้ด้วยกัน เป็นต้น (สุวิมล จันทรเปรมปรุง และอนนต์ พัวตระกูล, 2556; บุญชัย พิริยกิจกำจร และนิรชร ชูติพัฒนะ, 2561)

ด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน ประเด็นสำคัญ ได้แก่ ความร่วมมือเฝ้าระวัง ตักเตือนไม่ให้มีการสูบบุหรี่ในชุมชน เนื่องจากการเข้าถึงบุหรี่ของวัยรุ่นมีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อมในชุมชนไม่เอื้ออำนวย สามารถเข้าถึงบุหรี่ได้ง่าย จากร้านค้า ร้านขายของชำ ใกล้บ้านโดยส่วนใหญ่ซื้อบุหรี่แบบแบ่งมวนขาย ดังนั้นทุกคนในชุมชนควรมีส่วนร่วมในการป้องกัน การรณรงค์ ไม่ขายบุหรี่ให้นักเรียน และมีต้นแบบของผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ในชุมชน (บุญชัย พิริยกิจกำจร และนิรชร ชูติพัฒนะ, 2561; อีรศักดิ์ พรหมพันธุ์ และวิมลพรรณ กมลเพชร, 2556; ขวัญตา สุธรรม, 2561)

ด้านสื่อโฆษณา ประเด็นสำคัญ ได้แก่ การโฆษณาขายบุหรี่ออนไลน์ซึ่งมีผลต่อความรู้สึกอยากลองซึ่งนักเรียนเข้าถึงและสั่งซื้อมาสูบได้ การพบเห็นวิธีการสูบบุหรี่ใน Social Media เป็นแรงจูงใจให้เชื่อและนิยมชมชอบในผลิตภัณฑ์ยาสูบตามที่โฆษณา (พรรณปพร ลีวิโรจน์ และอรรวรรณ คุณสนอง, 2559)

ด้านกฎหมาย ประเด็นสำคัญ ได้แก่ ร้านค้าไม่ขายบุหรี่ให้เยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี เป็นมาตรการสำคัญ ในการป้องกันการเข้าถึงบุหรี่ของเด็กและเยาวชน ต้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง และดำเนินการกำหนดพื้นที่ปลอดบุหรี่ให้เป็นผลสำเร็จ (บุญชัย พิริยกิจกำจร และนิรชร ชูติพัฒนะ, 2561; วันทิตา อบสุวรรณ, 2561)

ความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทั้ง 6 ด้าน สอดคล้องกับแนวทางการป้องกันการสูบบุหรี่ในเยาวชนที่เน้นหลักการมีส่วนร่วมจากกลุ่มบุคคลต่างๆ ได้แก่ ประชาชนทุกคน คนใกล้ชิด บิดามารดา ครู โรงเรียน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เพื่อช่วยไม่ให้สูบบุหรี่ และแนวทางในการป้องกันการสูบบุหรี่ในเยาวชนที่ดีที่สุด คือการมีส่วนร่วมของครอบครัว ได้แก่ เสริมสร้างสายสัมพันธ์ในครอบครัว การสร้างกฎบ้านปลอดบุหรี่ และเสริมสร้างทัศนคติด้านลบเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ให้แก่เยาวชน (บุญชัย พิริยกิจกำจร และนิรชร ชูติพัฒนะ, 2561; ยุพา จิวพัฒนกุล และนงนุช เพ็ชรร่วง, 2559)

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. นำข้อมูลผลการศึกษาเสนอต่อหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง หรือข้อบัญญัติเพื่อสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคมให้ปลอดควันบุหรี่ และเคร่งครัดในปฏิบัติตามกฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ เพื่อป้องกันเด็กและเยาวชนจากการสูบบุหรี่



2. นำข้อมูลผลการศึกษาเสนอต่อหน่วยงานหรือองค์กรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมหรือโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมความมั่นคงในครอบครัว ปกป้องทักษะการคบเพื่อนจัดสภาพแวดล้อมสถานที่สาธารณะเป็นเขตปลอดบุหรี่ และบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

### ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ

1. บุคลากรทางการศึกษา (ครู) บุคลากรทางการสาธารณสุข ผู้ปกครอง และนักสังคมสงเคราะห์สามารถนำแบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปใช้คัดกรองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนทุกสังกัด เพื่อประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคล และนำข้อมูลจากการประเมินประกอบการวางแผนหรือจัดกิจกรรมป้องกันไม่ให้นักเรียนสูบบุหรี่

2. พัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงในมิติทางสังคมที่ส่งผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้สามารถใช้งานได้ด้วยระบบออนไลน์

### ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ศึกษาโปรแกรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่

2. ศึกษาเจตคติและพฤติกรรมการไม่สูบบุหรี่ของเด็กและเยาวชนที่มีสมาชิกในครอบครัวสูบบุหรี่

3. ศึกษาการป้องกันตนเองต่อการปฏิเสธการสูบบุหรี่ของเด็กและเยาวชนเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่จูงใจให้สูบบุหรี่

## เอกสารอ้างอิง

- ขวัญตา สุธรรม. (2561). การป้องกันตนเองจากคว้นบุหรีมือสองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดราชบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- ธีรศักดิ์ พรหมพันธุ์, และ วิมลพรรณ กมลเพชร. (2556). การพัฒนารูปแบบการป้องกันแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนแห่งหนึ่งของจังหวัดชัยภูมิ. (ได้รับทุนสนับสนุนจาก สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ, กรมควบคุมโรค).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น (ฉบับปรับปรุงใหม่) (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์
- บุญชัย พิธิยกิจกำจร และนิรชร ชูติพัฒน. (2561). แนวทางการป้องกัน และลด ละ เลิก บุหรี่ของเยาวชน จังหวัดสงขลา. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้. 5(1), 112-115.
- พนม เกตุมาน. พัฒนาการวัยรุ่น. (2551). สืบค้นเมื่อ 8 สิงหาคม 2563, จาก <http://www.familynetwork.or.th/content/>
- พรณปพร สิริโรจน์ และอรรณพ คุณสนอง. (2559). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่และผลการพัฒนาโปรแกรมการปรับความคิดและพฤติกรรม เพื่อลดการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นนอกระบบการศึกษา. ได้รับทุนสนับสนุนจาก ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อควบคุมการบริโภคยาสูบ (ศจย.). สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.).
- มนต์ชัย เทียนทอง. (2548). สถิติและวิธีการวิจัยทางเทคโนโลยีสารสนเทศ. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ยุพา จิวพัฒนกุล และนงนุช เพ็ชรร่วง. (2559). การป้องกันการสูบบุหรี่ในเยาวชน: มุมมองของครอบครัว. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 24(2), 46-47

- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ลัดดาวัลย์ เพชรวิโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์. (2547). *ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology)*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2549). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย แนวคิดเชิงทฤษฎี-วัยเด็กตอนกลาง* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- ศักดิ์ชัย บาลศิริ. (2543). *การเปรียบเทียบผลของการให้ข้อมูลกลับคืนในเทคนิคเคลฟาย ด้วยค่าสถิติแตกต่างกัน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
- ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ, มหาวิทยาลัยมหิดล. (2561). *รายงานสถิติการบริโภคยาสูบของประเทศไทย พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. (2547). *เรื่องที่ 6 พิษภัยของบุหรี่ เล่มที่ 28*. สืบค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2563, จาก <http://saranukromthai.or.th/sub/Ebook/Ebook.php>
- สำนักงานควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2560). *แผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สอง พ.ศ. 2559-2562*. นนทบุรี: บริษัท ไนซ์เอิร์ธ ดีไซน์ จำกัด
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2560). *การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2560*. กรุงเทพฯ: บริษัทดีการพิมพ์ จำกัด
- สุวิมล จันทร์เปรมปฐ และอนงค์ พัวตระกูล. (2556). *คุณครู 'ต้นทาง' โรงเรียนปลอดบุหรี่*. สืบค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2563, จาก <https://www.thaihealth.or.th/Content/19061>